

Шматковська Тетяна Олександрівна
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту
Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМАТИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап управління активами підприємства характеризується зниженням їх обсягу, що викликає втрату ліквідності та нестійкий фінансовий стан, порушення технологічного процесу, значне падіння обсягів операцій та отримуваних комерційних ефектів, завищення необхідного обсягу активів, що обмежує потенціал капіталовкладень та розширення господарювання.

Складна процедура формування активів, забезпечення ефективності, дотримання оптимальної їх структури, вимагає необхідності аналітичного підходу до управління ними. Останній реалізується в системі аналітичних показників оцінки забезпеченості активами, ефективності їх використання, управління ризиками, витратами та потенційними ринковими альтернативами застосування. Практика засвідчує, що відсутність належного оцінювання виступає причиною низької ефективності менеджменту активів, однією з передумов втрати фінансової стійкості, неплатоспроможності, зниження конкурентного потенціалу. В свою чергу, оцінювання ефективності управління активами виступає основою обґрунтування стратегічних планів, фінансового та матеріально-технічного забезпечення та прийняття вдалих управлінських рішень.

В межах деталізації досліджуваної проблеми ефективність формування та використання активів підприємства розглядається, як здатність:

1. Обрати оптимальний рівень і раціональну структуру оборотних активів за критерієм особливостей функціонування суб'єкта господарювання, де:

– обсяг оборотних активів, без врахування грошових коштів, має перевищувати або бути рівним кредиторській заборгованості за товарними операціями;

– дебіторська заборгованість на встановлену дату має бути нижчою або рівною сумі кредиторської заборгованості [1, С. 12].

2. Вибрати оптимальні джерела формування оборотних активів, з урахуванням застосування оборотного капіталу та ризиків, що визначають фінансову стійкість і платоспроможність підприємства, де:

– оціночні коефіцієнти мають перевищувати або бути рівними оптимальним значенням;

– мінімальний обсяг чистого оборотного капіталу має становити не менше 10 % обсягу оборотних активів;

– за негативного значення чистого оборотного капіталу суб'єкт господарювання вимушений звернутись за кредитуванням;

– визначається забезпеченість підприємства оптимальним розміром грошових коштів для заданого обсягу виробництва та швидкості обертання активів;

– слід врахувати, що ефективне управління грошовими коштами досягається прискоренням їх надходження на рахунок підприємства, скороченням тривалості розрахунків за відвантажену продукцію, підвищенням ефективності короткотермінових фінансових інвестицій;

– завдання нарощення ефективності застосування грошових коштів досягається шляхом інвестування у високоліквідні фінансові інструменти або банківські депозити;

– ефективність застосування грошових коштів досягається також за зниження витрат на їх утримання і зворотної конвертації короткотермінових фінансових інвестицій [2, С. 64–71].

3. Дотриматись оптимального операційного і фінансового циклів за рахунок скорочення виробничого процесу, прискорення оборотності дебіторської та уповільнення кредиторської заборгованості [3, С. 109].

4. Оптимізувати систему розрахунків на основі вимог-доручень та моделі управління дебіторською заборгованістю, термінів іммобілізації фінансових ресурсів у сферу обігу, зниження тривалості обороту оборотного капіталу, проведення розрахунків з постійними партнерами шляхом періодичних платежів [4, С. 169].

При цьому порівняння доцільності заміни активів підприємств на ресурси та ринкові ефекти визначається на основі двох альтернативних ситуацій:

– по-перше, за відсутності альтернативних варіантів формування активів господарської діяльності;

– по-друге, порівняння ефективності від використання в структурі активів власних та залучених ресурсів.

Зауважимо, що оціночні показники ефективності визначаються на основі традиційного підходу – порівняння господарських ефектів до витрат на їх формування. При цьому, проведення порівняння вимагає врахування додаткових ризиків від застосування у складі активів власних ресурсів у формі фізичного, морального та економічного зносу, зниження платоспроможності за відволікання з обігу частини інвестиційних ресурсів, зниження ліквідності та платоспроможності. Застосування залучених ресурсів на основі лізингових схем, франчайзингу та овердрафту вимагає потенційного ризику втрати керованості забезпечення активами підприємства в умовах економічних криз та викликаних ними наслідків зниження ефективності інституційної системи економіки.

Список використаної літератури

1. Зелль А. Бизнес-план : Инвестиции и финансирование, планирование и оценка проектов / А. Зелль / Пер. с нем. А. В. Игнатов, Е. Н. Станиславчик. – М. : Ось-98, 2002. – 283 с.

2. Ізмайлова К. В. Аналіз джерел формування активів / К. В. Ізмайлова // Фінанси України. – 2005. – № 8. – С. 67–74.

3. Кондратьєва І. Методи керування фінансовими потоками / І. Кондратьєва // Держава та регіони. – 2008. – № 6. – С. 106–110.

4. Крайник О. П. Фінансовий аналіз / О. П. Крайник, З. В. Кленикова. – Львів-Київ, 2001. – 260 с.